

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Η αστική και ποινική ευθύνη
των δημόσιων υπαλλήλων και
των κρατικών αξιωματούχων
σε άλλες έννομες τάξεις

Αίτημα από: Χριστιάνα Ερωτοκρίτου,
βουλευτή Εκλογικής Περιφέρειας Λευκωσίας

Εποπτεία: Ανθή Τοφαρή

Έρευνα από: Κωνσταντίνο Κιτρομήλη

Μάιος 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	2
Ανάλυση-πόρισμα από τη μελέτη των απαντήσεων	3-6
Πίνακας συνοπτικών απαντήσεων ανά χώρα και ερώτημα	7-26
Παράρτημα 1: Ανάθεση έρευνας από βουλευτή	27
Παράρτημα 2: Ερώτημα Τομέα Ερευνών και Μελετών προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης	28-29

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με επιστολή της η βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, αναπληρώτρια πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου ζήτησε τη διεξαγωγή από τον Τομέα Ερευνών και Μελετών έρευνας και την ετοιμασία σημειώματος αναφορικά με την αστική και ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων και των κρατικών αξιωματούχων σε άλλες έννομες τάξεις.

Στα πλαίσια αυτά υποβλήθηκε ερωτηματολόγιο προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), που περιλάμβανε τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;
2. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;
3. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν, ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;
4. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;

Στη συνέχεια, παρατίθεται η ανάλυση-πόρισμα που προκύπτει από τη μελέτη των σχετικών απαντήσεων που διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης και αφορούν στα πιο πάνω ερωτήματα.

Ακολούθως, παρατίθενται συνοπτικά, ανά χώρα και ερώτημα, όλες οι απαντήσεις των ευρωπαϊκών χωρών και του Καναδά. Οι αναλυτικές απαντήσεις έχουν αποσταλεί στη βουλευτή ηλεκτρονικά.

**ΑΝΑΛΥΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ
ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΚΑΝ ΣΕ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ**

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης μας διαβίβασε τις απαντήσεις είκοσι πέντε (25) χωρών, είκοσι τεσσάρων (24) ευρωπαϊκών και την απάντηση του Καναδά, που ανταποκρίθηκαν στο ερώτημα που έθεσε η κ. Ερωτοκρίτου (*ECPRD Request: 3984*). Από τις εν λόγω απαντήσεις προκύπτουν τα ακόλουθα:

A. Η αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων:

Σχεδόν όλες οι χώρες, με εξαίρεση τις Αλβανία, Ισλανδία, Καναδά, Σλοβακία, Σουηδία και Τσεχία προνοούν αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι περισσότερες χώρες προνοούν άμεση ευθύνη μόνο έναντι του κράτους, δηλαδή καταβολή της αποζημίωσης την οποία κατέβαλε το κράτος για ζημιά που υπέστη τρίτος από πράξεις ή παραλείψεις δημόσιου υπαλλήλου, ενώ οι Γαλλία, Γεωργία, Μαυροβούνιο, Πολωνία, Σερβία, Σλοβενία, Φινλανδία προνοούν άμεση ευθύνη του υπαλλήλου και έναντι τρίτου ζημιωθέντος. Η σχετική νομοθεσία στην Ιρλανδία προνοεί ότι ο υπάλληλος δεν καθιστά υπεύθυνη τη διοίκηση για τις πράξεις του, εκτός και αν υπάρχει η δέουσα εξουσιοδότηση.

Περαιτέρω σχετικά με την άμεση αστική ευθύνη του υπαλλήλου έναντι τρίτου:

- Μαυροβούνιο, Σερβία, Γεωργία, Φινλανδία, Σλοβενία, Πολωνία προνοούν άμεση ευθύνη υπαλλήλου έναντι τρίτου προσώπου, σε περίπτωση που η ζημιά προκλήθηκε από υπαιτιότητά του, ενώ η Γαλλία θέτει ως προϋποθέσεις να υπάρχει προσωπικό σφάλμα του υπαλλήλου και υπό τις ίδιες περιστάσεις άλλος υπάλληλος να ενεργούσε διαφορετικά.
- Πολωνία και Σερβία προβλέπουν την από κοινού και κεχωρισμένως ευθύνη για ζημιά του εκτελούντος τα συγκεκριμένα καθήκοντα υπαλλήλου και της αρμόδιας δημόσιας αρχής.
- Η Σλοβενία προβλέπει την άμεση ευθύνη του υπαλλήλου, σε περίπτωση που πρόκειται για ενέργεια στο πλαίσιο της επιχειρηματικής δράσης του δημοσίου και των οργανισμών του, καθώς και αν υπάρχει παράνομη πράξη που αφορά την κυριαρχική δράση της διοίκησης. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται καθόλου για ζημιά έναντι τρίτου, αν αυτή προήλθε από νόμιμη πράξη της διοίκησης.

Σχετικά με την ευθύνη του υπαλλήλου έναντι του κράτους για ζημιά που προκάλεσε στη δημόσια περιουσία αξίζει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- Ελλάδα, Γεωργία, Κροατία, Λετονία, Μαυροβούνιο, Πολωνία, Σερβία και Φινλανδία προνοούν ευθύνη για αποκατάσταση ζημιάς που προκαλεί υπάλληλος από δόλο ή βαριά αμέλεια.

- Στη Γαλλία προβλέπεται προσωπική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου με κριτήριο κατά πόσο μπορούσε άλλος υπάλληλος να πράξει διαφορετικά υπό τις ίδιες περιστάσεις.
- Στην Ισπανία μπορεί το κράτος να στραφεί κατά του υπαλλήλου για αποκατάσταση ζημιάς που αυτός προξένησε στο ίδιο, εφόσον ο υπάλληλος διέπραξε απάτη ή επέδειξε αμέλεια.

B. Η αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων:

Στις περισσότερες χώρες υφίσταται αστική ευθύνη, τουλάχιστον για αρκετούς από τους κρατικούς αξιωματούχους, όμως υπάρχουν διάφορες προϋποθέσεις και εξαιρέσεις. Χώρες όπου δεν προβλέπεται αστική ευθύνη για κανέναν κρατικό αξιωματούχο είναι οι Αλβανία, Ισλανδία, Κροατία, Πορτογαλία, Σουηδία και Σλοβακία.

Ειδικότερες παρατηρήσεις:

- Στην Αυστρία, Γαλλία, Εσθονία, Καναδά, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία και Σλοβενία για την αστική ευθύνη των αξιωματούχων ισχύει κατ' αναλογίαν η νομοθεσία που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων, ενώ στη Φινλανδία η νομοθεσία που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων ισχύει μόνο για τους εκλεγμένους αξιωματούχους, στη Γερμανία η ίδια νομοθεσία αφορά μόνο ορισμένους αξιωματούχους (για τους εκλεγμένους, αξιωματούχους, υπουργούς και επικεφαλής ανεξάρτητων θεσμών δεν υπάρχει αναφορά για αστική ευθύνη) και στην Ελλάδα η νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων αφορά και τους κρατικούς αξιωματούχους με εξαιρέση τα μέλη της κυβέρνησης και τους υφυπουργούς.
- Η Αυστρία εξαιρεί από την αστική ευθύνη τους ανώτατους δικαστές και τα μέλη του κοινοβουλίου, ενώ η Εσθονία τους δικαστές και τους εκλεγμένους κρατικούς αξιωματούχους.
- Γεωργία και Ελλάδα προνοούν ότι το κράτος ευθύνεται από κοινού και εις ολόκληρον έναντι τρίτου με τον αξιωματούχο που προκάλεσε υπαίτια τη ζημιά. Επιπρόσθετα, στην Ελλάδα, σε περίπτωση που η πράξη αφορά παραβίαση διάταξης που θεσπίστηκε χάριν του γενικού συμφέροντος, το δημόσιο δεν ευθύνεται.
- Στην Ιρλανδία προβλέπεται προσωπική ευθύνη των αξιωματούχων της τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον με την ψήφο τους αποφασίστηκε η διενέργεια παράνομων εξόδων.
- Γαλλία, Γεωργία, Πολωνία, Σερβία, Σλοβενία και Φινλανδία προνοούν το δικαίωμα τρίτου να στραφεί ευθέως κατά κρατικού αξιωματούχου που του προξένησε ζημιά στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του.
- Αυστρία, Γερμανία, Γεωργία, Ελλάδα, Εσθονία, Λιθουανία, Πολωνία και Σλοβενία προνοούν τη δυνατότητα του κράτους να στραφεί εναντίον του κρατικού αξιωματούχου και να απαιτήσει την αποζημίωση που το ίδιο κατέβαλε. Στη

Λιθουανία προνοείται ειδικά για τους δικαστές και τους εισαγγελείς η δυνατότητα του κράτους να στραφεί εναντίον τους για ζημιά που προκάλεσαν σε τρίτο πρόσωπο, μόνο εφόσον η πράξη τους ήταν σκόπιμη.

- Αυστρία, Γαλλία, Ελλάδα, Εσθονία, Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σερβία και Φινλανδία προνοούν ευθύνη του κρατικού αξιωματούχου να αποκαταστήσει τη ζημιά που προξένησε σε δημόσια περιουσία.
- Στον Καναδά δημόσιοι υπάλληλοι και κρατικοί αξιωματούχοι δεν ευθύνονται για τυχόν ζημιές από πράξεις του, εφόσον οι πράξεις έγιναν στο πλαίσιο της δράσης τους ως οργάνων του κράτους, απολαύουν δηλαδή ενός είδους ασυλίας.

Γ. Η ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων:

Όλα τα κράτη, με εξαίρεση τη Σλοβακία, περιλαμβάνουν στην ποινική νομοθεσία τους διατάξεις που αφορούν τους δημόσιους υπαλλήλους, οι περισσότερες από τις οποίες συνήθως ομαδοποιούνται στον Ποινικό Κώδικα (ΠΚ) ως εγκλήματα περί την υπηρεσία ή ως εγκλήματα κατάχρησης εξουσίας.

Οι ποινικές διατάξεις αναφορικά με την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων σε διάφορες χώρες αφορούν κυρίως τα εγκλήματα δύο μεγάλων κατηγοριών:

1. Εγκλήματα για τα οποία η ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την τέλεσή τους.
2. Εγκλήματα για τα οποία η ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση, που συνεπάγεται αυστηρότερη τιμωρία.

Ειδικότερες παρατηρήσεις:

- Στη Γερμανία προνοείται η δυνατότητα του δικαστηρίου να παύσει δημόσιο υπάλληλο στα πλαίσια καταδίκης του για ποινικά αδικήματα περί την υπηρεσία, στην Ισλανδία προνοείται η αυτοδίκαιη παύση του δημόσιου υπαλλήλου που καταδικάζεται σε ποινή στερητική δικαιωμάτων και στην Πορτογαλία προνοείται η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος από δύο έως πέντε χρόνια, σε περίπτωση διάπραξης εγκλήματος που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης άνω των τριών ετών.
- Ιρλανδία, Ισπανία, Πολωνία και Πορτογαλία έχουν θεσπίσει και ειδικές νομοθεσίες που αφορούν ειδικά ποινικά αδικήματα τα οποία δυνατόν να διαπραχθούν από δημόσιο υπάλληλο, όπως παρεμπόδιση έργου Επιτροπής, παράλειψη δήλωσης συμφέροντος ή ψευδής δήλωση συμφέροντος, εκλογικά αδικήματα κ.λπ.

Δ. Η ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων:

Από τις είκοσι πέντε χώρες που απάντησαν μόνο στη Φινλανδία δεν υπάρχουν ειδικές πρόνοιες για αδικήματα που να τελούνται από κρατικούς αξιωματούχους.

Υπάρχουν διάφορες διαβαθμίσεις ανά κράτος όσον αφορά το εύρος της ποινικής νομοθεσίας που αφορά τους κρατικούς αξιωματούχους. Κύριες συμπεριφορές που τιμωρούνται είναι η κατάχρηση εξουσίας, η παράβαση καθήκοντος και η δωροδοκία.

Ειδικότερες παρατηρήσεις:

- Στην Ισλανδία προβλέπεται η αυτοδίκαιη παύση κρατικού αξιωματούχου που καταδικάζεται σε ποινή στερητική δικαιωμάτων, ενώ στη Γερμανία προνοείται η δυνατότητα το δικαστήριο να στερήσει από καταδικασθέντα εκλελεγμένο αξιωματούχο για το αδίκημα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας τα δικαιώματα κατοχής δημόσιας θέσης, καθώς και του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.
- Στην Ισπανία δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία για τα εγκλήματα που δυνατόν να διαπραχθούν από κρατικούς αξιωματούχους, με εξάιρεση τα εγκλήματα που αφορούν την απονομή της δικαιοσύνης:
- Ιρλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία και Σερβία έχουν θεσπίσει ειδικές νομοθεσίες που αφορούν ειδικά ποινικά αδικήματα, όπως η παραβίαση ορισμένων υποχρεώσεων που επιβάλλει ο Εκλογικός Νόμος, η παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης συμφέροντος από τοπικό αξιωματούχο σύμφωνα με τον περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νόμο, εγκλήματα που προβλέπονται στον Νόμο περί της Ποινικής Ευθύνης των Κατόχων Πολιτικών Αξιωμάτων, η μη δήλωση ή ψευδής δήλωση των περιουσιακών στοιχείων που προνοείται στον Νόμο περί Γραφείου κατά της Διαφθοράς.
- Η Ελλάδα προνοεί την εκδίκαση των σχετικών εγκλημάτων από ειδικό δικαστήριο όσον αφορά υπουργούς, υφυπουργούς και πρώην υπουργούς, ενώ η Γαλλία προνοεί ειδικό δικαστήριο για τα μέλη της κυβέρνησης.
- Αυστρία, Γαλλία και Γερμανία προβλέπουν ότι ποινική δίωξη βουλευτών μπορεί να ασκηθεί, μόνο αφού προηγηθεί άρση της ασυλίας τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη Γερμανία υπουργοί που δεν είναι μέλη του κοινοβουλίου δεν απολαύουν ασυλίας.
- Σε Αλβανία, Εσθονία, Κροατία, Λιθουανία, Μαυροβούνιο, Ουγγαρία, Σλοβενία και Τσεχία ισχύουν ακριβώς τα ίδια ποινικά αδικήματα για τους δημόσιους υπαλλήλους και τους κρατικούς αξιωματούχους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑ

- Χώρες όπου είναι θεσμοθετημένη η αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων μόνο έναντι του κράτους.
- Χώρες όπου είναι θεσμοθετημένη άμεση αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων και έναντι τρίτου.
- Χώρες όπου είναι θεσμοθετημένη ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων/κρατικών αξιωματούχων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
 Αλβανία	Στην απάντηση δεν αναφέρεται νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων. Ο περί Δημόσιων Υπαλλήλων Νόμος όμως αναφέρει τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Οι δημόσιοι υπάλληλοι φέρουν <u>πλήρη ευθύνη</u> για τη <u>νομιμότητα των πράξεων</u> ή των παραλείψεών τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. • Σε περίπτωση αμφιβολίας για τη νομιμότητα των εντολών των ανωτέρων τους, ζητούν γραπτή επιβεβαίωση προς την οποία είναι υποχρεωμένοι να συμμορφωθούν, εκτός εάν η εκτέλεση των εντολών θα συνιστούσε ποινικό αδίκημα. 	Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία.	<u>Κάποια</u> από τα <u>σχετικά αδικήματα</u> που προνοεί ο Ποινικός Κώδικας (ΠΚ) είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Κατάχρηση εξουσίας. • Παράνομη χορήγηση συντάξεων/επιδομάτων από τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. • Άσκηση εξουσίας μετά από παύση αρμοδιοτήτων. • Διενέργεια δειλητής η οποία επηρεάζει την ελευθερία των πολιτών. • Άρνηση λήψης μέτρων θεραπείας παρανομίας. • Παράνομη κράτηση. • Παραβίαση της ισότητας των πολιτών. • Καταπάτηση του απαραβίαστου της οικίας. • Παρεμπόδιση και παραβίαση του απόρρητου της 	Ισχύουν οι σχετικές πρόνοιες του ΠΚ που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
			ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.	
 Αυστρία	<p>Ο Νόμος περί της Ευθύνης των Δημόσιων Φορέων ορίζει τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Δημόσιος υπάλληλος/κρατικός αξιωματούχος</u> που ενεργεί ως αρχή <u>δεν ευθύνεται άμεσα</u> έναντι του προσώπου που υπέστη βλάβη. • Το κράτος, αφού αποκαταστήσει τη ζημιά που προκλήθηκε σε πρόσωπο ή περιουσία <u>από παράνομες υπαίτιες πράξεις</u> προσώπων που εφαρμόζουν τον νόμο εκ μέρους του δικαιούται <u>να αξιώσει την καταβληθείσα αποζημίωση</u> από τον δημόσιο υπάλληλο/κρατικό αξιωματούχο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ισχύουν οι πρόνοιες που αφορούν την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων. • <u>Ανώτατοι δικαστές και μέλη του κοινοβουλίου δε φέρουν</u> αστική ευθύνη. 	<p><u>Κάποια</u> από τα <u>σχετικά αδικήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάχρηση δημόσιας εξουσίας. • Εξ αμελείας παραβιάσεις της προσωπικής ελευθερίας ή των δικαιωμάτων των εργαζομένων. • Παθητική δωροδοκία. • Αποδοχή αδικαιολόγητων ωφελημάτων. • Αποδοχή ωφελημάτων με σκοπό την παρέμβαση. • Ενεργητική δωροδοκία. • Παροχή αδικαιολόγητων ωφελημάτων. • Παροχή αδικαιολόγητων ωφελημάτων με σκοπό την παρέμβαση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ΠΚ προνοεί ότι οι <u>«φέροντες αξίωμα»</u> είναι ποινικά υπεύθυνοι για τα εγκλήματα των βασανιστηρίων, της παραμέλησης κρατουμένων και της εξαφάνισης προσώπων. • Το σύνταγμα προνοεί ότι οι <u>βουλευτές και οι γεροϋσιαστές</u> απολαύουν ασυλίας όσον αφορά ποινικές πράξεις που συνδέονται με την πολιτική τους δραστηριότητα. Εξαιρούνται τα ακόλουθα αδικήματα: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Δυσφήμιση, ➢ αποκάλυψη απόρρητων κρατικών εγγράφων, ➢ αποδοχή αδικαιολόγητων ωφελημάτων ή αποδοχή αδικαιολόγητων ωφελημάτων με σκοπό την παρέμβαση.
 Γαλλία	<p>Ο Αστικός Κώδικας (ΑΚ) προνοεί τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεμελιώνεται <u>προσωπική ευθύνη</u> για πράξη που επιφέρει ζημιά η οποία οφείλεται σε προσωπικό 	<p>Ισχύουν οι πρόνοιες που αφορούν την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.</p>	<p>Όλες οι πράξεις τιμωρούνται ποινικά με τον ίδιο τρόπο, ασχέτως εάν διενεργήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου ή όχι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Για τα <u>μέλη της κυβέρνησης</u> προβλέπεται αποκλειστική αρμοδιότητα εκδίκασης από το <u>ειδικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας</u> για αδικήματα που προκύπτουν κατά την

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p>σφάλμα του υπαλλήλου, στις περιπτώσεις όπου υπό τις ίδιες περιστάσεις άλλος υπάλληλος μπορούσε να ενεργήσει διαφορετικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ευθύνη για αποκατάσταση της ζημιάς βαραίνει τον δημόσιο υπάλληλο. 			<p>άσκηση των καθηκόντων τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι <u>βουλευτές</u> και οι <u>γερουσιαστές</u> είναι δυνατό να διωχθούν για πράξεις τους, μόνο αφού προηγηθεί <u>άρση ασυλίας</u> από την Εθνοσυνέλευση και τη Γερουσία.
 Γερμανία	<p>Ο ΑΚ προνοεί τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Δημόσιος υπάλληλος</u> που ενέργειά του συνιστά παράβαση καθήκοντος και επιφέρει ζημιά σε τρίτο <u>δεν ευθύνεται</u> έναντι του προσώπου που υπέστη βλάβη. • <u>Υπεύθυνο για αποκατάσταση της ζημιάς</u> που προκλήθηκε είναι το <u>κράτος</u>, <u>δικαιούται</u> όμως <u>να αξιώσει αποζημίωση</u> από τον δημόσιο υπάλληλο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σχετικές διατάξεις της αστικής ευθύνης των δημόσιων υπαλλήλων ισχύουν και για κάποιους αξιωματούχους του κράτους. • Δεν υπάρχει αναφορά για αστική ευθύνη των <u>εκλεγμένων προσώπων</u>, των <u>υπουργών</u> και των <u>επικεφαλής ανεξάρτητων θεσμών</u> του κράτους. 	<p>Ο ΠΚ διακρίνει ανάμεσα σε <u>γνήσια περί την υπηρεσία</u> ποινικά αδικήματα, τα οποία διαπράττονται μόνο από δημόσιο υπάλληλο με κατάχρηση της θέσης του, και σε <u>μη γνήσια περί την υπηρεσία</u> ποινικά αδικήματα, τα οποία διαπράττονται από οποιοδήποτε πρόσωπο. Τα <u>σημαντικότερα γνήσια ή μη γνήσια περί την υπηρεσία</u> ποινικά αδικήματα είναι τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δωροδοκία, αποδοχή ωφελημάτων, παράλειψη καθήκοντος, παράνομη απαίτηση αμοιβής για δεισιπρία, διαστρέβλωση της διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης, πρόκληση σωματικής βλάβης κατά την άσκηση δημόσιου καθήκοντος, πλαστογράφηση, εξαναγκασμός άλλου σε 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Βασικός Νόμος προνοεί ότι τα μέλη του κοινοβουλίου απολαύουν <u>ασυλίας</u> και <u>ακαταδίωκτου</u> και μόνο με την <u>άρση της ασυλίας</u> από το κοινοβούλιο καθίσταται δυνατή η δίωξη. Όσα μέλη της κυβέρνησης δεν είναι ταυτόχρονα μέλη του κοινοβουλίου δεν απολαύουν ασυλίας και ακαταδίωκτου. • <u>Κάποια</u> από τα <u>σχετικά αδικήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Ενεργητική και παθητική δωροδοκία εκλεγμένων αξιωματούχων. Το δικαστήριο μπορεί επιπλέον να στερήσει από τον καταδικασθέντα τα δικαιώματα κατοχής δημόσιας θέσης και του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. ➢ <u>Όλα</u> τα ποινικά αδικήματα που <u>αφορούν τους</u>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
			<p>δήλωση ή μαρτυρία που αφορά δικαστική διαδικασία, εσκεμμένη ή εν γνώσει ποινική δίωξη αθώων κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αδικήματα στα οποία η <u>ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση</u>, όπως καταστροφή εγγράφου στο οποίο έχει πρόσβαση. • Καταστροφή ή ζημιά δημόσιας περιουσίας που είναι εμπιστευμένη σε δημόσιο υπάλληλο. • Σεξουαλική εκμετάλλευση ατόμου εμπλεκόμενου σε δικαστική διαδικασία με κατάχρηση δημόσιας θέσης. • Παροχή βοήθειας κατά την υπηρεσία προς παρακώλυση δίωξης ή επιβολής τιμωρίας. <p>Προνοείται επίσης η <u>δυνατότητα του δικαστηρίου να παύσει τον δημόσιο υπάλληλο</u> στα πλαίσια καταδίκης του για ποινικά αδικήματα περί την υπηρεσία.</p>	<p><u>δημόσιους υπαλλήλους ισχύουν</u> και για τους <u>κρατικούς αξιωματούχους</u>, με <u>εξαιρέση</u> την παράνομη απαίτηση αμοιβής από διαιτησία, την παράνομη είσπραξη φορολογίας ή υπεξαίρεση εσόδων φορολογίας και την κατάχρηση εμπιστοσύνης στην Εξωτερική Υπηρεσία.</p> <p>➤ Επιβολή ποινικών κυρώσεων κατά αθώων.</p>
 Γεωργία	<p>Σύμφωνα με τον περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο, οι δημόσιοι υπάλληλοι <u>ευθύνονται προσωπικά</u> για πράξεις που διέπραξαν <u>σκόπιμα ή από βαριά αμέλεια</u> και, ασχέτως εάν έχουν</p>	<p>Σύμφωνα με τον ΑΚ, κρατικός αξιωματούχος και κράτος ευθύνονται <u>από κοινού και εις ολόκληρον</u> για τη ζημιά που προκλήθηκε <u>σκόπιμα ή από βαριά αμέλεια</u> του</p>	<p>Ο ΠΚ προνοεί το έγκλημα της <u>κατάχρησης εξουσίας</u>, το οποίο τιμωρείται με πρόστιμο ή φυλάκιση μέχρι τρία χρόνια και στέρηση του δικαιώματος κατοχής δημόσιας θέσης ή</p>	<p>Ο ΠΚ προνοεί το αδίκημα της <u>κατάχρησης εξουσίας</u> από πολιτικό πρόσωπο σε δημόσια θέση, το οποίο τιμωρείται με πρόστιμο ή φυλάκιση από τρία έως πέντε χρόνια και στέρηση του</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	επιβληθεί πειθαρχικά μέτρα, είναι υποχρεωμένοι να αποκαταστήσουν τη ζημιά που προκλήθηκε στη δημόσια περιουσία από το πειθαρχικό παράπτωμα.	<u>αξιωματούχου.</u>	άσκησης παρόμοιας δραστηριότητας μέχρι τρία χρόνια.	δικαιώματος κατοχής δημόσιας θέσης ή άσκησης παρόμοιας δραστηριότητας μέχρι τρία χρόνια.
 Ελλάδα	<p>Ο περί της Κύρωσης του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. Νόμος προνοεί ότι <u>δημόσιος υπάλληλος ευθύνεται έναντι του δημοσίου για κάθε ζημιά την οποία προξένησε σε αυτό από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, καθώς και για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε το δημόσιο σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια. Δεν ευθύνεται όμως άμεσα έναντι των τρίτων.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι πρόνοιες που αφορούν την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων ισχύουν και για τους κρατικούς αξιωματούχους με <u>εξαιρέση τα μέλη της κυβέρνησης και τους υφυπουργούς.</u> • Ο ΑΚ ρυθμίζει την <u>αστική ευθύνη των υπουργών</u> και των <u>υφυπουργών</u>, ορίζοντας την από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη του υπαίτιου προσώπου και του δημοσίου, με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του περί Ευθύνης Υπουργών Νόμου. Όπου όμως η πράξη αφορά παράβαση διάταξης που θεσπίστηκε χάριν του γενικού συμφέροντος, το δημόσιο δεν ευθύνεται. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Κάποια</u> από τα <u>εγκλήματα περί την υπηρεσία</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Παθητική δωροδοκία, ➢ ενεργητική δωροδοκία, ➢ δωροδοκία δικαστή, ➢ κατάχρηση εξουσίας, ➢ παραβάσεις στην εκτέλεση των ποινών, ➢ παραβίαση οικιακού ασύλου, ➢ ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ., παράλειψη βεβαίωσης ταυτότητας, ➢ απεργία δημοσίων υπαλλήλων, ➢ παραβάσεις των ταχυδρομικών υπαλλήλων κ.ά. • Επιπλέον, ειδικοί νόμοι προνοούν ειδικά ποινικά αδικήματα. 	<p>Το άρθρο 86 του συντάγματος προβλέπει ειδική ποινική διαδικασία για <u>υπουργούς, υφυπουργούς και πρώην υπουργούς</u> αναφορικά με εγκλήματα που διέπραξαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και εκδίκασή τους από ειδικό δικαστήριο, μόνο μετά από απόφαση της Βουλής. Περαιτέρω, απαγορεύει τη θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών εγκλημάτων.</p> <p>Σημείωση: Το άρθρο 86 περιλαμβάνεται στις υπό αναθεώρηση διατάξεις του συντάγματος στην τρέχουσα αναθεωρητική του διαδικασία, η οποία θα ολοκληρωθεί κατά την επόμενη Βουλή.</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
 Εσθονία	<ul style="list-style-type: none"> Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος προνοεί αστική <u>ευθύνη υπαλλήλου από πρόκληση υλικής ζημιάς στο κράτος.</u> Ο Νόμος περί της Ευθύνης του Κράτους δίνει στο <u>κράτος το δικαίωμα να στραφεί κατά δημόσιου υπαλλήλου που προκάλεσε ζημιά, σε περίπτωση που το ίδιο ικανοποίησε σχετική αξίωση ζημιωθέντος ιδιώτη.</u> 	Ισχύουν οι σχετικές πρόνοιες του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου με <u>ορισμένες εξαιρέσεις που αφορούν κυρίως τους εκλεγμένους κρατικούς αξιωματούχους και τους δικαστές.</u>	Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα εγκλήματα: <ul style="list-style-type: none"> Βασανιστήρια. Κατάχρηση εξουσίας. Παράνομη άσκηση κρατικής εποπτείας. Παθητική δωροδοκία. Διευθέτηση δωροδοκίας. Ενεργητική δωροδοκία. Εμπορία επιρροής. Παραχάραξη ή πλαστογράφηση εγγράφων από δημόσιους υπαλλήλους. Παραβίαση δικαστικών περιορισμών. 	Ισχύουν οι σχετικές διατάξεις του ΠΚ που αφορούν τους δημόσιους υπαλλήλους.
 Ηνωμένο Βασίλειο	<ul style="list-style-type: none"> Ο περί Αγωγών του Στέμματος Νόμος προνοεί ότι το κράτος μπορεί να αχθεί στα δικαστήρια για αδικοπραξίες υπαλλήλων του. Σύμφωνα με το Κοινοδίκαιο (Common Law) η δημόσια αρχή μπορεί να αχθεί στα δικαστήρια για τις λανθασμένες πράξεις των υπαλλήλων της που διαπράττονται περί την υπηρεσία. 	<ul style="list-style-type: none"> Ο περί Αγωγών του Στέμματος Νόμος προνοεί ότι το κράτος μπορεί να αχθεί στα δικαστήρια για αδικοπραξίες των κρατικών αξιωματούχων. Το Κοινοδίκαιο προνοεί τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Η δημόσια αρχή μπορεί να αχθεί στα δικαστήρια για τις λανθασμένες πράξεις των δημόσιων αξιωματούχων που διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. 	<ul style="list-style-type: none"> Αδικήματα περί τη δημόσια υπηρεσία (Αγγλία, Ουαλία, Β. Ιρλανδία). Σκόπιμη παραμέληση καθήκοντος από δημόσιο λειτουργό (Σκωτία). Ο περί <u>Δωροδοκίας</u> Νόμος. <u>Κοινοδίκαιο: Παράβαση καθήκοντος.</u> <p>Σημείωση: Μελετάται αλλαγή του πλαισίου όσον αφορά το έγκλημα της παράβασης καθήκοντος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ο περί <u>Δωροδοκίας</u> Νόμος. <u>Κοινοδίκαιο: Παράβαση καθήκοντος.</u> <p>Σημείωση: Μελετάται αλλαγή του πλαισίου όσον αφορά το έγκλημα της παράβασης καθήκοντος.</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
		➤ <u>Αστικό αδίκημα της κατάχρησης εξουσίας.</u>		
 Ιρλανδία	Σύμφωνα με τον Κώδικα Προτύπων και Συμπεριφοράς Δημόσιας Υπηρεσίας, δημόσιος υπάλληλος δεν καθιστά υπεύθυνη τη διοίκηση για <u>πράξεις του</u> κατά την άσκηση των καθηκόντων του, <u>παρά μόνο αν υπάρχει η δέουσα εξουσιοδότηση</u> . Δε διευκρινίζεται περαιτέρω αν ο υπάλληλος υπέχει προσωπική ευθύνη.	Ο περί <u>Τοπικής Αυτοδιοίκησης</u> Νόμος προνοεί ότι κρατικός αξιωματούχος έχει <u>προσωπική ευθύνη</u> για πληρωμή, εφόσον αποφάσισε με την ψήφο του την έγκριση παράνομης πληρωμής ή δημιούργησε με την ψήφο του παράνομο έλλειμμα ή παράνομη οικονομική απώλεια στο τοπικό ταμείο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο περί Δεοντολογίας Νόμος προνοεί το αδίκημα της <u>παρεμπόδισης έργου επιτροπής.</u> • Ο περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νόμος προνοεί την <u>υποχρέωση δήλωσης συμφέροντος.</u> • Ο περί Ποινικής Δικαιοσύνης (Αδικήματα Διαφθοράς) Νόμος προνοεί τα <u>αδικήματα</u> της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας, χρήσης πλαστού εγγράφου με σκοπό τη διαφθορά και απειλής βλάβης άλλου προσώπου με σκοπό τη διαφθορά. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Εκλογικός Νόμος προνοεί την αποκάλυψη δωρεών και <u>τήρηση ορίου εξόδων και δωρεών.</u> • Ο περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νόμος προνοεί την <u>υποχρέωση δήλωσης συμφέροντος.</u> • Ο περί Ποινικής Δικαιοσύνης (Αδικήματα Διαφθοράς) Νόμος προνοεί τα <u>αδικήματα</u> της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας, χρήσης πλαστού εγγράφου με σκοπό τη διαφθορά και απειλής βλάβης άλλου προσώπου με σκοπό τη διαφθορά.
 Ισλανδία	Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία.	Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία.	Εφαρμόζεται ο Γενικός ΠΚ, ο οποίος επιπρόσθετα προνοεί ότι <u>δημόσιος υπάλληλος/αξιωματούχος παύεται αυτοδικαίως</u> , εάν καταδικαστεί για αδίκημα το οποίο τιμωρείται με ποινή στερητική δικαιωμάτων.	Ισχύει η ίδια νομοθεσία που αφορά τους δημόσιους υπαλλήλους.
 Ισπανία	Ο Νόμος περί της Κοινής Διοικητικής Λειτουργίας προνοεί	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία. • Η <u>δημόσια διοίκηση</u> φέρει 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Νόμος περί της Κοινής Διοικητικής Λειτουργίας προνοεί τα ακόλουθα: 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία για τα εγκλήματα που διαπράττονται γενικά από

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p>τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Χρηματική ευθύνη των αρχών και έμμεσα των δημόσιων υπαλλήλων για ζημιές που προκαλούν σε τρίτους κατά την υπηρεσία. Η δημόσια διοίκηση μπορεί να στραφεί εναντίον του υπαλλήλου και να αξιώσει την καταβληθείσα αποζημίωση, μόνο εφόσον αυτός διέπραξε απάτη ή επέδειξε αμέλεια. Αυτή η διαδικασία ακολουθείται και, σε περίπτωση που δημόσιος υπάλληλος προξένησε ζημιά στην περιουσία ή τα δικαιώματα της ίδιας της δημόσιας διοίκησης. 	<p>επικουρική ευθύνη για ζημιές που προκαλούνται από εγκλήματα δόλου ή αμέλειας των αρχών, αντιπροσώπων, αναδόχων και υπαλλήλων της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στο βαθμό που η βλάβη που προκλήθηκε είναι άμεση συνέπεια των καθηκόντων τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Κοινά εγκλήματα (η δημοσιοϋπαλληλική ιδιότητα αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση), π.χ. παράνομη κράτηση και απαγωγή, εγκλήματα σχετικά με την πορνεία, ανακάλυψη και αποκάλυψη ιδιωτικών μυστικών κ.ά. Εγκλήματα που είναι δυνατή η διάπραξή τους μόνο από δημόσιους υπαλλήλους, π.χ. βασανιστήρια και εγκλήματα κατά της ηθικής ακεραιότητας του ατόμου, εγκλήματα σχετικά με τον σχεδιασμό της χρήσης γης, κατά της ιστορικής κληρονομιάς ή κατά των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος, κ.ά. Ειδικοί νόμοι προνοούν εγκλήματα που διαπράττονται από δημόσιους υπαλλήλους, όπως τα εκλογικά εγκλήματα. 	<p>κρατικούς αξιωματούχους.</p> <ul style="list-style-type: none"> Εξαίρεση αποτελούν οι διατάξεις του ΠΚ που προνοούν τη διάπραξη εγκλημάτων που αφορούν την απονομή της δικαιοσύνης: <ul style="list-style-type: none"> Παρακώλυση της διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης. Εν γνώσει έκδοση άδικης δικαστικής απόφασης.
 Καναδάς	<p>Σύμφωνα με τον Νόμο περί της Ευθύνης και των Αγωγών του Στέμματος, δημόσιος υπάλληλος/κρατικός αξιωματούχος ενεργώντας για το Στέμμα (κράτος) δεν ευθύνεται</p>	<p>Ισχύουν οι ίδιες πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.</p>	<p>Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα αδικήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Παθητική δωροδοκία. Απάτη κατά της κυβέρνησης. Παραβίαση εμπιστοσύνης από δημόσιο λειτουργό. 	<p>Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα αδικήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Διαφθορά από δικαστή, μέλος του κοινοβουλίου ή επαρχιακού κοινοβουλίου. Παθητική δωροδοκία.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	για τυχόν ζημιές, εφόσον σύμφωνα με νόμο ή με τα κριτήρια του Κοινοδικαίου θεωρείται ότι οι επίδικες πράξεις του έγιναν στο πλαίσιο της δράσης του ως οργάνου του κράτους (<u>ασυλία</u>).		<ul style="list-style-type: none"> Εγκλήματα σχετικά με τη δημοτική διαφθορά. 	<ul style="list-style-type: none"> Απάτη κατά της κυβέρνησης. Εγκλήματα σχετικά με τη δημοτική διαφθορά.
 Κροατία	<ul style="list-style-type: none"> Ο περί Δημόσιων Υπαλλήλων Νόμος προνοεί ότι δημόσιος υπάλληλος έχει <u>ευθύνη έναντι του κράτους για αποζημίωση</u>, σε περίπτωση που η <u>ζημιά</u> προκύπτει <u>σκόπιμα ή από βαριά αμέλεια τόσο</u> για ζημιά εις βάρος του κράτους <u>όσο</u> και για ζημιά εις βάρος τρίτου την οποία αποκατέστησε το κράτος. Εφαρμόζονται επίσης οι διατάξεις της ποινικής νομοθεσίας που αφορούν την αστική ευθύνη. 	Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων.	Ο ΠΚ, <u>Εγκλήματα περί την Υπηρεσία</u> , προνοεί τα ακόλουθα αδικήματα: <ul style="list-style-type: none"> Κατάχρηση εξουσίας. Παθητική δωροδοκία. Ενεργητική δωροδοκία. Παράνομη ευνοϊκή μεταχείριση. Εμπορία επιρροής. Αγοραπωλησία δημόσιας θέσης. Διαπραγμάτευση διορισμού σε δημόσια θέση. Παράβαση καθήκοντος κατά την εκτέλεση δικαστικής διαδικασίας. 	Ισχύουν οι πρόνοιες που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.
 Λετονία	<ul style="list-style-type: none"> Ο Νόμος περί της Πρόληψης της Σύγκρουσης Συμφερόντων στις Δραστηριότητες των <u>Δημόσιων Αξιωματούχων</u> προνοεί την <u>υποχρέωση</u> των δημόσιων υπαλλήλων να 	Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	Στον ΠΚ γίνεται η ακόλουθη διάκριση: <ul style="list-style-type: none"> Εγκλήματα των οποίων η <u>διάπραξη από δημόσιο υπάλληλο/κρατικό αξιωματούχο συνιστά <u>επιβαρυντικό στοιχείο</u></u>, π.χ. 	Ισχύουν οι πρόνοιες του ΠΚ που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p><u>αποζημιώσουν υπό προϋποθέσεις το κράτος για παραβίασή του.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Σύμφωνα με τον Νόμο περί της Αποζημίωσης των Ζημιών που Προκλήθηκαν από Οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης, δημόσιος υπάλληλος φέρει <u>αστική ευθύνη</u> για τη ζημιά που προκάλεσε σε δημόσια αρχή, <u>εάν έδρασε σκόπιμα ή από βαριά αμέλεια.</u> • Ο περί Πειθαρχικής Ευθύνης των Δημόσιων Υπαλλήλων Νόμος προνοεί ότι η <u>αστική ευθύνη</u> του δημόσιου υπαλλήλου <u>υφίσταται ανεξαρτήτως πειθαρχικής ή διοικητικής ή ποινικής ευθύνης.</u> <p>Σημείωση: Σύμφωνα με την ερμηνεία των όρων που περιέχονται στους δύο πρώτους νόμους, ο όρος «δημόσιος αξιωματούχος» περιλαμβάνει και τους δημόσιους υπαλλήλους.</p>		<p>διάδοση εθνικού ή φυλετικού μίσους, παραβίαση κυρώσεων που τέθηκαν από διεθνείς οργανισμούς και τη Δημοκρατία της Λετονίας που προκαλεί ουσιώδη βλάβη, φόνος με παραβίαση διατάξεων σχετικά με την κράτηση προσώπου, σκόπιμη σωματική βλάβη με παραβίαση διατάξεων σχετικά με την κράτηση προσώπου κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εγκλήματα που είναι <u>δυνατή η διάπραξή τους μόνο από δημόσιο υπάλληλο ή κρατικό αξιωματούχο</u>, π.χ. πλαστογράφηση υπογραφών που συλλέχθηκαν για τη διενέργεια εκλογής ή εθνικού δημοψηφίσματος ή για την προώθηση πρωτοβουλίας των Ευρωπαίων πολιτών, πλαστογράφηση εγγράφων εκλογών ή εθνικού δημοψηφίσματος κ.ά. • Τα ακόλουθα εγκλήματα για υπαλλήλους του κράτους ή οργανισμού αυτοδιοίκησης, καθώς και υπαλλήλους εξουσιοδοτημένους από κρατικό οργανισμό: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Παράνομη απαίτηση και λήψη ωφελημάτων, 	

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
			➤ παράνομη παροχή ωφελημάτων.	
 Λιθουανία	<ul style="list-style-type: none"> • Σύμφωνα με τον ΑΚ, το <u>κράτος φέρει ευθύνη κάλυψης της ζημιάς</u> έναντι τρίτου, ανεξαρτήτως ύπαρξης σφάλματος του δημόσιου υπαλλήλου/αξιωματούχου. • Ο περί Αποζημίωσης Ζημιάς από Παράνομες Πράξεις Οργανισμών Δημόσιας Εξουσίας και Αντιπροσώπευσης του Κράτους και της Κυβέρνησης Νόμος προνοεί ότι το <u>κράτος έχει δικαίωμα προσφυγής</u> κατά του δημόσιου υπαλλήλου/αξιωματούχου που προκάλεσε <u>υπαίτια τη ζημιά</u> και απαίτησης ποσού που δεν υπερβαίνει τους εννιά μέσους μισθούς του και, <u>σε περίπτωση σκόπιμης πράξης, ολόκληρου του ποσού</u> που αυτό κατέβαλε. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ισχύουν οι πρόνοιες των νόμων που αφορούν την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων. • <u>Σε περίπτωση</u> αξιωματούχων προδικαστικής έρευνας, δημόσιων κατηγορών, αξιωματούχων των δικαστηρίων και <u>δικαστών</u>, το κράτος έχει το <u>δικαίωμα αξίωσης του καταβληθέντος ποσού, μόνο αν η ζημιά προκλήθηκε από σκόπιμες πράξεις</u> τους. 	Ο ΠΚ, Εγκλήματα και Παραβάσεις κατά της Δημόσιας Υπηρεσίας και του Δημόσιου Συμφέροντος, προνοεί τα ακόλουθα αδικήματα: <ul style="list-style-type: none"> • Δωροδοκία. • Εμπορία επιρροής. • Δωροληψία. • Κατάχρηση εξουσίας. • Παράνομη εγγραφή δικαιωμάτων σε πράγμα. • Άρνηση εκπλήρωσης καθήκοντος. 	Ισχύουν οι πρόνοιες του ΠΚ που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.
 Μαυροβούνι	Ο περί των Δημόσιων Υπαλλήλων και των Υπαλλήλων του Κράτους Νόμος προνοεί τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Το κράτος φέρει ευθύνη για ζημιά που προκάλεσε 	Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία.	Κάποια από τα <u>εγκλήματα περί την υπηρεσία</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Κατάχρηση εξουσίας. • Κατάχρηση κατά την υπηρεσία η οποία προκαλεί 	Ισχύουν οι πρόνοιες του ΠΚ που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p>δημόσιος υπάλληλος κατά την εργασία του σε τρίτο πρόσωπο, αλλά το <u>τρίτο πρόσωπο μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση</u> απευθείας από τον υπάλληλο που προξένησε τη ζημιά, μόνο <u>εάν</u> αυτή <u>προκλήθηκε σκόπιμα</u>.</p> <ul style="list-style-type: none"> Υπάλληλος που προκαλεί ζημιά στο κράτος ευθύνεται, μόνο αν αυτή προκλήθηκε <u>σκόπιμα</u> ή από <u>βαριά αμέλεια</u>. 		<p>ζημιά που υπερβαίνει τα €3.000.</p> <ul style="list-style-type: none"> Παράνομη είσπραξη χρηματικού ποσού ή πληρωμή σε τρίτο πρόσωπο ποσού χαμηλότερου από το οφειλόμενο. Απάτη κατά την υπηρεσία. 	
 Ουγγαρία	<p>Ο Νόμος περί των Υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας προνοεί αστική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου για ζημιά που <u>προκαλείται κατά παράβαση καθήκοντος</u>. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προνοεί τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Το ποσό της αποζημίωσης δεν υπερβαίνει τους τέσσερις μισθούς του υπαλλήλου. Σε περίπτωση <u>δόλου ή βαριάς αμέλειας αποζημιώνεται ολόκληρη η ζημιά</u>. Ζημιά που δεν ήταν δυνατό να προβλεφθεί δεν αποζημιώνεται. 	<p>Ο Νόμος περί της Κρατικής Διοίκησης προνοεί αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων για ζημιά που <u>προκαλείται κατά παράβαση καθήκοντος</u>. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ισχύουν τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Το ποσό της αποζημίωσης δεν υπερβαίνει τους τέσσερις μισθούς, με εξαίρεση της <u>σκόπιμης ή από βαριά αμέλεια ζημιάς</u>, η οποία <u>αποζημιώνεται ολόκληρη</u>. Ζημιά που δεν ήταν προβλέψιμη ή δεν 	<p>Κάποια από τα εγκλήματα <u>περί την υπηρεσία</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Παθητική δωροδοκία. (υψηλότερη ποινή, εάν το έγκλημα διαπράττεται από ανώτερο κρατικό υπάλληλο ή ανώτερο κρατικό αξιωματούχο). Παράλειψη αναφοράς εγκλημάτων διαφθοράς. Κατάχρηση εξουσίας σε επίσημες διαδικασίες. Κατάχρηση σε διαδικασία από άτομο που εκπληρώνει δημόσιο καθήκον. Καταναγκαστική ανάκριση. 	<p>Ισχύουν οι πρόνοιες του ΠΚ που αφορούν την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<ul style="list-style-type: none"> Ο δημόσιος υπάλληλος <u>απαλλάσσεται από την ευθύνη αποζημίωσης, εάν</u> αποδείξει ότι η ζημιά προκλήθηκε από αναπόφευκτη εξωτερική αιτία ή ότι ο εργοδότης δεν εξασφάλισε συνθήκες ασφαλούς εργασίας. <p>Στην ίδια νομοθεσία προνοείται και η αστική ευθύνη των <u>δημάρχων και αναπληρωτών δημάρχων</u>. Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Σε περίπτωση σκόπιμης ζημιάς, ευθύνονται για ολόκληρη τη ζημιά. Σε περίπτωση ζημιάς από αμέλεια, ευθύνονται μέχρι ποσού ύψους δύο μισθών και υπό κάποιες προϋποθέσεις μέχρι ποσού ύψους τεσσάρων μισθών. 	<p>προκλήθηκε από υπαίτια συμπεριφορά της διοίκησης της κυβέρνησης ή δεν προκλήθηκε από την άρνηση της διοίκησης της κυβέρνησης να αποζημιώσει για τη ζημιά δεν αποκαθίσταται</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι αξιωματούχοι <u>εξαιρούνται από την ευθύνη, εάν</u> αποδείξουν ότι η βλάβη προκλήθηκε από αναπόφευκτη εξωτερική αιτία ή ότι η διοίκηση δεν εξασφάλισε συνθήκες ασφαλούς εργασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> Παράνομη κράτηση. 	
 <p>Πολωνία</p>	<p>Ο Νόμος περί της Χρηματικής Ευθύνης των Δημόσιων Αξιωματούχων για Σοβαρή Παράβαση του Νόμου προνοεί ότι οι <u>δημόσιοι υπάλληλοι/αξιωματούχοι</u> είναι <u>προσωπικά υπεύθυνοι έναντι του δημοσίου</u> και των οργανισμών του για ζημιά που προκλήθηκε</p>	<p>Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Κάποια από τα <u>εγκλήματα περί την υπηρεσία</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Παράβαση καθήκοντος. ➤ Εμπορία επιρροής. ➤ Παθητική δωροδοκία. ➤ Εμπορία επιρροής στην Εξωτερική Υπηρεσία. 	<p>Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p>κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, κατά παράβαση νόμου ή των κανόνων διεύθυνσης, εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή συμφωνία των μερών. • Υπαίτια πράξη ή παράλειψη. • Επιβεβαίωση της παράβασης του νόμου με έκδοση τελικής τελεσίδικης δικαστικής απόφασης από διοικητικό δικαστήριο, η οποία διακηρύττει την ακυρότητα της διοικητικής απόφασης, την έλλειψη νόμιμης βάσης της ή άλλη παράβαση του νόμου. <p>Σημείωση: Σύμφωνα με τον Νόμο περί της Χρηματικής Ευθύνης των Δημόσιων Αξιωματούχων για Σοβαρή Παράβαση του Νόμου, η έννοια του όρου «δημόσιος αξιωματούχος» περιλαμβάνει και μέλη της δημόσιας υπηρεσίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο ΑΚ προνοεί την <u>από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη</u> του δημόσιου υπαλλήλου και της δημόσιας αρχής. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων ειδικών 		<p>➤ Παθητική δωροδοκία στην Εξωτερική Υπηρεσία.</p> <p>Σημείωση: η έννοια «κρατικοί αξιωματούχοι» περιλαμβάνει και τους δημόσιους υπαλλήλους, εκτός από εκείνους που ασκούν βοηθητικές εργασίες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο Νόμος περί του Περιορισμού της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας των Προσώπων που Ασκούν Δημόσιο Καθήκον προνοεί ότι <u>η ψευδής δήλωση οικονομικών στοιχείων και επιχειρηματικής δραστηριότητας</u> δημόσιου υπαλλήλου και του/της συζύγου τιμωρείται με φυλάκιση. 	

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	διατάξεων που προνοούν τον μετριασμό της ευθύνης, εφόσον το μέρος που επλήγη συνέβαλε και αυτό στην επέλευση της ζημιάς.			
 Πορτογαλία	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ΑΚ προνοεί μόνο την ευθύνη <u>επιστροφής αδικαιολόγητου πλουτισμού</u>. • Ο Γενικός Εργατικός Νόμος για τα Δημόσια Λειτουργήματα προνοεί <u>μόνο πειθαρχική ευθύνη</u>. 	Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➢ <u>Έγκλημα αδικαιολόγητου πλουτισμού</u>. ➢ Απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος για διάστημα από δύο έως πέντε έτη στην περίπτωση διάπραξης εγκλήματος που τιμωρείται με φυλάκιση άνω των τριών ετών. • Ο Νόμος για την <u>Καταπολέμηση της Διαφθοράς</u> προνοεί τα εγκλήματα της εμπορίας επιρροής, ενεργητικής και παθητικής διαφθοράς, υπεξαίρεσης, αποκόμισης αθέμιτου οικονομικού κέρδους μέσα από επιχειρηματική δραστηριότητα. • Ο Γενικός Εργατικός Νόμος για τα Δημόσια Λειτουργήματα ρυθμίζει τη <u>διαδικασία που ακολουθεί την ποινική καταδίκη</u> δημόσιου υπαλλήλου. 	Ο Νόμος περί της Ποινικής Ευθύνης των Κατόχων Πολιτικών Αξιωμάτων προνοεί τα ακόλουθα <u>εγκλήματα κατάχρησης εξουσίας</u> : <ul style="list-style-type: none"> • Αθέμιτη λήψη ωφελήματος. • Παθητική διαφθορά. • Ενεργητική διαφθορά.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
 Σερβία	<p>Ο περί Δημόσιων Υπαλλήλων Νόμος προνοεί τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Δημόσιος υπάλληλος</u> είναι <u>υπεύθυνος για ζημιά</u> που προκλήθηκε σε κρατική αρχή κατά την εργασία του <u>είτε με δόλο είτε από βαριά αμέλεια</u>. • Αν η ζημιά συνέβη στα πλαίσια εκτέλεσης εντολής ανωτέρου και ο δημόσιος υπάλληλος υπέδειξε προηγουμένως την πιθανότητα πρόκλησης ζημιάς, αυτός <u>απαλλάσσεται από την ευθύνη</u>. • Η Δημοκρατία της Σερβίας είναι υπεύθυνη για ζημιά που προκάλεσε δημόσιος υπάλληλος στα πλαίσια της εργασίας του σε τρίτο πρόσωπο με δόλο ή από βαριά αμέλεια. Ο <u>δημόσιος υπάλληλος ευθύνεται άμεσα έναντι τρίτου, αν</u> αυτός προκάλεσε τη ζημιά με δόλο. • Αν η <u>Δημοκρατία</u> της Σερβίας καταβάλει αποζημίωση, έχει το <u>δικαίωμα αξίωσης της καταβληθείσας αποζημίωσης από τον δημόσιο υπάλληλο</u>. 	<p>Ο Νόμος περί Κρατικής Διοίκησης προνοεί ότι δημόσιος αξιωματούχος ευθύνεται για ζημιά που προκλήθηκε σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα από <u>παράνομη ή παράτυπη πράξη</u> κατά την εκτέλεση καθήκοντος.</p>	<p><u>Κάποια</u> από τα <u>σχετικά με την υπηρεσία εγκλήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάχρηση εξουσίας. • Παραβίαση νόμου από δικαστή, δημόσιο κατήγορο ή τον αναπληρωτή του. • Παράλειψη καθήκοντος. • Παράνομη είσπραξη Χρηματικού Ποσού. • Διενέργεια εξόδων από τον προϋπολογισμό για άλλο σκοπό από τον προβλεπόμενο. • Απάτη στην υπηρεσία. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Κάποια</u> από τα <u>σχετικά με την εκτέλεση του δημόσιου καθήκοντος εγκλήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Κατάχρηση εξουσίας. ➢ Παραβίαση νόμου από δικαστή, δημόσιο κατήγορο ή τον αναπληρωτή του. ➢ Παράλειψη καθήκοντος. ➢ Παράνομη είσπραξη Χρηματικού Ποσού. ➢ Διενέργεια εξόδων από τον προϋπολογισμό για άλλο σκοπό από τον προβλεπόμενο. • Ο Νόμος περί του Γραφείου κατά της Διαφθοράς προνοεί το ποινικό αδίκημα της <u>μη δήλωσης ή ψευδούς δήλωσης περιουσιακών στοιχείων</u>.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
 Σλοβακία	Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	<ul style="list-style-type: none"> Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων. Νόμος προβλέπει την <u>εφαρμογή διοικητικής διαδικασίας για παραβάσεις των αξιωματούχων</u>, κατά την οποία αρμόδιο διοικητικό όργανο αποφασίζει αν υπήρξε παράβαση και επιβάλλει τιμωρία που μπορεί να αφορά χρηματική ποινή, αλλά και να φτάνει μέχρι την παύση του από το αξίωμα. 	Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> Κατάχρηση εξουσίας. Παραμέληση καθήκοντος από δημόσιο αξιωματούχο.
 Σλοβενία	<ul style="list-style-type: none"> Ο Κώδικας Υποχρεώσεων, που αφορά ευθύνη για ζημιές στο πλαίσιο της <u>επιχειρηματικής δραστηριότητας του δημοσίου</u>, προνοεί <u>ευθύνη δημοσίου υπαλλήλου για πράξεις δόλιες ή από βαριά αμέλεια</u>. Το σύνταγμα προνοεί <u>ευθύνη δημοσίου υπαλλήλου για ζημιές έναντι τρίτου που προκαλούνται από παράνομες ενέργειες</u> 	Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	Κάποια από τα <u>σχετικά με την υπηρεσία εγκλήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> Εγκλήματα τα οποία <u>μπορεί να διαπραχθούν μόνο από δημόσιους υπαλλήλους</u>: Παραβίαση της αρχής της ισότητας, εσφαλμένη φυλάκιση, βασανιστήρια, παράνομη έρευνα προσώπου, παράνομη παρακολούθηση και ηχογράφηση, παράνομη οπτικογράφηση, παραβίαση 	Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
	<p><u>κρατικών αρχών</u>, εφόσον διαπράχθηκαν με <u>δόλο ή από βαριά αμέλεια</u>.</p>		<p>απορρήτου της επικοινωνίας, παραβίαση προσωπικών δεδομένων, παραβίαση του δικαιώματος προσφυγής κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> Εγκλήματα των οποίων η <u>διάπραξη από δημόσιους υπαλλήλους συνιστά επιβαρυντική περίπτωση</u>: Επίθεση, ανθρωποκτονία, παραβίαση του δικαιώματος του εκλέγειν, παραποίηση εκλογικών αποτελεσμάτων, σφετερισμός και αναρμόδια χρήση περιουσίας άλλου, πρόκληση ζημιάς σε δημόσιο ταμείο, παράβαση καθήκοντος, πλαστογραφία ή καταστροφή επίσημου εγγράφου, βιβλίου, αρχείου ή ιστορικών αρχείων, αποκάλυψη διαβαθμισμένης πληροφορίας, κατάχρηση εξουσίας ή καθηκόντων, παθητική δωροδοκία κ.ά. 	
 Σουηδία	<p>Οι όροι «δημόσιος υπάλληλος» και «κρατικός αξιωματούχος» <u>δεν υφίστανται</u> στη σουηδική νομοθεσία. Οι <u>εργαζόμενοι στον δημόσιο τομέα υπόκεινται</u> στη <u>γενική νομοθεσία</u> περί αστικής ευθύνης.</p>	<p>Οι όροι «δημόσιος υπάλληλος» και «κρατικός αξιωματούχος» <u>δεν υφίστανται</u> στη σουηδική νομοθεσία. Οι κρατικοί αξιωματούχοι <u>υπόκεινται</u> στη <u>γενική νομοθεσία</u> περί αστικής</p>	<p>Ο ΠΚ προνοεί το <u>αδίκημα της κατάχρησης εξουσίας</u> που τιμωρείται με χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ο ΠΚ προνοεί το <u>αδίκημα της κατάχρησης εξουσίας</u>. Ειδικές διατάξεις που περιέχουν διάφορους περιορισμούς προνοούν τη <u>δίωξη εγκλημάτων</u> που διαπράττονται <u>από βουλευτή, υπουργό, δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου</u>,

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
		ευθύνης.		<u>δικαστή του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου ή άτομο σε θέση διορισμού ή ανάδειξης του κοινοβουλίου ή των οργάνων του.</u>
 Τσεχία	Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την αστική ευθύνη των δημόσιων αξιωματούχων. • Εφαρμόζεται το <u>Γενικό Αστικό Δίκαιο</u>. Τα δικαστήρια τείνουν να αποφασίζουν ότι το κράτος οφείλει να καταβάλει αποζημιώσεις, εφόσον οι αδικοπραξίες έχουν κάποια σύνδεση με τα επίσημα καθήκοντα που ασκούνται από τον αξιωματούχο. 	Ο ΠΚ προνοεί τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Δημόσιος υπάλληλος <u>φέρει ποινική ευθύνη</u>, εφόσον το ποινικό <u>αδίκημα</u> διαπράττεται σε σχέση με τις εξουσίες ή τα καθήκοντά του. • <u>Έγκλημα της κατάχρησης εξουσίας</u> από δημόσιο υπάλληλο (πρέπει να αποσκοπείται η πρόκληση ζημιάς ή να επιδιώκεται ίδιον ή για άλλο πρόσωπο αδικαιολόγητο περιουσιακό όφελος). Το έγκλημα μπορεί να διαπραχθεί με τους εξής τρόπους: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Εκπλήρωση καθηκόντων κατά τρόπο αντίθετο προς άλλο νομικό κανόνα. ➢ Υπέρβαση αρμοδιοτήτων. ➢ Μη εκπλήρωση καθήκοντος που απορρέει από τις αρμοδιότητές του. 	Ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους	Νομοθεσία για την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους
 Φινλανδία	Ο περί Αδικοπραξιών Νόμος προνοεί ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου <u>υπό προϋποθέσεις</u> και εφόσον υπάρχει <u>δόλος ή βαριά αμέλεια</u> .	Για τους <u>εκλεγμένους αξιωματούχους</u> ισχύουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων.	<u>Κάποια από τα σχετικά με την υπηρεσία εγκλήματα</u> που προνοεί ο ΠΚ είναι τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> • Παθητική δωροδοκία. • Παθητική δωροδοκία υπό επιβαρυντικές περιστάσεις. • Παράβαση δωροληψίας (ελαφρύτερης μορφής έγκλημα σε σχέση με τα προηγούμενα). • Παραβίαση κρατικού απορρήτου. • Μη εξουσιοδοτημένη αποκάλυψη εγγράφου. • Κατάχρηση θέσης. 	Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την ποινική ευθύνη των δημόσιων αξιωματούχων.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

9/1/19
h ka Ανδρούτσου - μα
za δίσονα,
μεγαλειώ

Κυρίο,
Σωκράτη Σωκράτους
Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή
Βουλής των Αντιπροσώπων

17 Δεκεμβρίου 2018

Θέμα: Αστική και Ποινική Ευθύνη Δημόσιων Υπαλλήλων Και Αξιωματούχων Του Κράτους.

Αγαπητέ κ. Σωκράτους,

Είναι γενικά παραδεκτό ότι έχουν αυξηθεί κατά πολύ τα κρούσματα κακοδιαχείρισης, επίδειξης αδιαφορίας, αμέλειας και παραλείψεων σε σχέση με την εκτέλεση και τήρηση των θεσμοθετημένων καθηκόντων των υποχρεώσεων των δημοσίων υπαλλήλων αλλά και των αξιωματούχων του κράτους. Δυστυχώς αυτό συμβαίνει σε βαθμό που επηρεάζονται δυσμενώς και σε πολύπλευρα επίπεδα, τα συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πέραν των πειθαρχικών διαδικασιών που προνοούνται σε σχετικές νομοθεσίες της δικής μας έννομης τάξης, δεν υπάρχει άλλη πρόνοια δια της οποίας να προβλέπεται η απόδοση περαιτέρω ευθυνών για σοβαρά λάθη και παραλείψεις που συνέβησαν εις βάρος της κοινωνίας και του ίδιου του κράτους.

Ως εκ τούτου, παρακαλούμε όπως προβείτε στις απαραίτητες ενέργειες, προς διενέργειά έρευνας από την αρμόδια Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων της Βουλής, για το τι ισχύει σε άλλες έννομες τάξεις και ιδιαίτερα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την ενδεχόμενη αστική και/ή ποινική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων καθώς επίσης και των αξιωματούχων ενός κράτους.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου
Αναπληρωτής Πρόεδρος ΔΗ.ΚΟ.

Ερώτημα προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) αναφορικά με τη νομοθεσία που αφορά την αστική και την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων και των αξιωματούχων του κράτους

Εισαγωγή

Υπάρχει αίτημα από συγκεκριμένη κοινοβουλευτική ομάδα της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως διερευνηθεί το περιεχόμενο των ρυθμίσεων της νομοθεσίας άλλων κρατών και ιδιαίτερα των ευρωπαϊκών κρατών όσον αφορά την αστική και την ποινική ευθύνη τόσο των δημόσιων υπαλλήλων όσο και των αξιωματούχων του κράτους στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

Στην εσωτερική έννομη τάξη, πέραν των διατάξεων του Ποινικού κώδικα που αφορούν τη διάπραξη αδικημάτων από οποιοδήποτε πρόσωπο, υφίστανται κάποιες ειδικές περί ποινικής ευθύνης των δημόσιων υπαλλήλων και των κρατικών αξιωματούχων νομοθεσίες και συγκεκριμένα:

- Ποινικός Κώδικας (Αδικήματα εναντίον της Άσκησης Νόμιμης Εξουσίας - Δεκασμός και Κατάχρηση Εξουσίας, Ποικίλα Ποινικά Αδικήματα εναντίον της Δημόσιας Εξουσίας),
- Ο περί Πρόληψης Διαφθοράς Νόμος και
- Ο περί Αθέμιτης Κτήσης Περιουσιακού Οφέλους από Αξιωματούχους και Λειτουργούς του Δημοσίου Νόμος.

Όσον αφορά την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων για πράξεις και παραλείψεις τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, ισχύουν οι πρόνοιες του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου.

Για τους κρατικούς αξιωματούχους δεν υφίσταται συγκεκριμένη πρόνοια για αστική ευθύνη στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους και η στοιχειοθέτησή της είναι πολύ δύσκολη.

Για σκοπούς ετοιμασίας της ανατεθείσας μελέτης, παρακαλούμε όπως απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την αστική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;
2. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την αστική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;

3. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την ποινική ευθύνη των δημόσιων υπαλλήλων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν, ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;
4. Υπάρχει νομοθεσία στη χώρα σας που να προνοεί την ποινική ευθύνη των κρατικών αξιωματούχων στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής;

Η Βουλή των Αντιπροσώπων παρακαλεί όπως τα πιο πάνω ερωτήματα απαντηθούν έως τις **22 Φεβρουαρίου 2019**.